

Sygn. akt

III AUa 127/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **4 lipca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Roman Skrzypek (spr.) SSO del. Ewa Preneta-Ambicka
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **4 lipca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. D. (1)**

z udziałem W. D. i małoletniego A. D.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy S. D. (1)

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **4 grudnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 1695/12**

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 8 listopada 2012 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu.

Sygn. akt III AUa 127/13

UZASADNIENIE

wyroku z 4 lipca 2013 r.

Decyzją z 8.11.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. powołując się na przepisy art. 57 i art. 58 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) odmówił S. D. (1) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uznał wnioskodawcy w ostatnim 10 – leciu 3 lata, 7 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 5 miesięcy i 10 dni okresów uzupełniających (okres opłacania składek w KRUS).

Z uwagi na brak 5 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim 10 – leciu przed datą zgłoszenia wniosku ZUS odmówił dalszego rozpatrywania sprawy.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. D. (1), którego imieniem działała kurator W. D. zarzucił, że spełnia wymogi otrzymania renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ w wymaganym przez przepisy prawa okresie był nie tylko ubezpieczony z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, ale także podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu rolniczemu.

Ponadto zarzucił, iż powodem przerwania przez niego prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej była nagła i szybko postępująca choroba, a wcześniejsze przerwy w tej działalności spowodowane były małą opłacalnością oraz uniknięciem zadłużenia w ZUS i US.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania.

Zakład podkreślił, że wnioskodawca urodzony (...). w dniu złożenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien wykazać co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, zaś z przedłożonych dokumentów wynika, że ma łączny okres 19 lat, 9 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W ostatnim dziesięcioleciu sprzed daty zgłoszenia wniosku wykazał tylko 3 lata, 7 miesięcy i 8 dni takich okresów, co zdaniem organu rentowego uniemożliwia dalsze postępowanie w tej sprawie.

Wyrokiem z dnia 4 .12.2012 r. sygn. Akt IV U 1695/12 Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił odwołanie S. D. (1).

Sąd ustalił, że S. D. (1) urodzony (...) w dniu 3 października 2012 r. złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy przedstawiając dokumentację pozarolniczą wykazującą 19 lat 9 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych w tym 3 lata 7 miesięcy i 8 dni zebranych w czasie od 2 października 2002 r.

Przytaczając przepisy art. 57 i art. 58 ustawy emerytalno – rentowej Sąd wskazał, że licząc 10 lat wstecz od daty złożenia wniosku w dniu 3.10.2012 r. nie został spełniony warunek wykazania 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych nawet przy uwzględnieniu okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 7.05.2010 r. do 15.10.2010 r. Stan ten nie ulega istotnej zmianie nawet cofając się do dnia 4.05.2011r., kiedy to wnioskodawca po raz pierwszy z powodu stwierdzonego schorzenia został hospitalizowany. Przy tym zaznaczył, że decyzją z dnia 25.11.2011 r. ZUS Oddział w J. przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 17.11.2011 r. do 14.02.2012 r., zatem ta niezdolność do pracy nie mogła powstać przed tymi datami.

Sąd uznał, że wnioskodawca nie spełnił wymogów do otrzymania renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu braku należnego stażu ubezpieczenia określonego w art.58 ust.1 pkt 5 ustawy emerytalno-rentowej i dlatego też na zasadzie art. 477¹⁴§1 kpc odwołanie oddalił.

W apelacji od powyższego wyroku, którą wywiodła kurator W. D. zarzucono, że Sąd Okręgowy zbyt pobieżnie podszedł do sprawy i nie do końca przeanalizował zebrany materiał dowodowy co mogło mieć istotny wpływ na końcowy wynik sprawy.

Apelacja zarzuciła rygorystyczną interpretację art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalno – rentowej oraz błędne liczenie okresów zatrudnienia od daty wystąpienia schorzenia. Podniesiono, że wnioskodawca posiada dokumentację lekarską, z której wynika, że zaczął leczyć się już w 1996 roku.

Poza tym apelacja zarzuciła nieprecyzyjność sformułowań w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy okazała się uzasadniona, a jej uwzględnienie wywołało skutek w postaci uchylecia zaskarżonego wyroku jak również poprzedzającej go decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu.

Na wstępie należy odnotować, że wnioskodawca S. D. (1) zmarł w okresie postępowania międzyinstancyjnego i na podstawie art. 136 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) do sprawy przystąpili: żona zmarłego W. D. oraz małoletni syn A. D.. Pełnoletnie dzieci wnioskodawcy S. D. (2), E. S. oraz Ł. D. oświadczyły, że nie zgłaszają udziału w dalszym postępowaniu.

Wracając do meritum sprawy należy zauważyć, że przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy zostały określone w art. 57 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) i należą do nich: istnienie niezdolności do pracy, posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego oraz wymóg powstania niezdolności do pracy w okresach wymienionych w punkcie 3, albo nie później niż 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jeżeli chodzi o przesłankę wynikającą z punktu 2 art. 57 w/w ustawy, to wymagany okres składkowy i nieskładkowy pozwalający na przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy został określony w art. 58 ust. 1 tego aktu i wynosi on, w zależności od wieku, w którym powstała niezdolność do pracy, od jednego roku do 5 lat, z wyjątkiem przypadków podanych w ust. 3. Wszystkie przesłanki określone w art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS muszą być spełnione kumulatywnie, aby ubezpieczony mógł uzyskać prawo do tego świadczenia, przy czym ustawa nie przewiduje pierwszeństwa którejkolwiek z nich. W art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej ustawodawca sprecyzował dokładnie, w jakich okresach musi dojść do powstania niezdolności, aby ubezpieczonemu przysługiwała renta z tytułu niezdolności do pracy.

W uchwale z 23.03.2006 r. sygn. I UZP 5/05 (OSNAP 2006/19-20/305) Sąd Najwyższy stwierdził, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 tej ustawy pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny podziela to stanowisko w całości. Wnioskodawca jednak nie wykazał w toku procesu okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat.

Zaznaczyć jednak należy, że ustalenie niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., dlatego Sąd w realiach sprawy był zobligowany przeprowadzić dowód z opinii zespołu biegłych lekarzy sądowych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom ubezpieczonego (por. wyrok SN z dnia 27 października 2005 r., I UK 356/04. LEX nr 276241; wyrok SN z dnia 8 maja 2008 r., I UK 356/07, LEX nr 490392).

Sąd I instancji stwierdził, że niezdolność wnioskodawcy nie mogła powstać w okresie przed przyznaniem prawa do świadczenia rehabilitacyjnego pobieranego w okresie od 17.11.2011 r. do 14.02.2012 r., a cofając się do daty 4.05.2010 r. kiedy wnioskodawca po raz pierwszy był hospitalizowany – nie wykaże on 5 lat zatrudnienia w ciągu ostatniego 10 – cio lecia.

Zapatrzywania tego Sąd II instancji nie podzielił, bowiem niezdolność do pracy nie jest bezpośrednio powiązana z prawem do świadczenia rehabilitacyjnego.

Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie podziela stanowisko, że w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego (por. wyrok SA w Lublinie z 17.04.2013 r. III AUa 1061/12, Lex 1312049).

W rozpoznawanej sprawie ani Sąd Okręgowy ani organ rentowy nie przeprowadzili dowodu z opinii specjalistów lekarzy, czy lekarzy orzeczników na okoliczność wstecznego ustalenia daty wystąpienia u wnioskodawcy niezdolności do pracy w oparciu o przedłożoną dokumentację medyczną, dlatego zapadłe rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny uznał za przedwczesne, uchylając zaskarżony wyrok, jak również poprzedzającą go decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu.

Rozpoznając ponownie sprawę Zakład Ubezpieczeń Społecznych zleci lekarzowi orzecznikowi przeanalizowanie dokumentacji medycznej wnioskodawcy celem rozważenia czy niezdolność do pracy nie wystąpiła w okresie wcześniejszym niż złożony wniosek o rentę i czy nie zostały spełnione przesłanki do renty o których była mowa wyżej.

Orzeczenie Sądu II instancji znajduje podstawę prawną w art. 477¹⁴a kpc.